

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
(м. Луцьк, Україна)
Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)

ЗА ПІДТРИМКИ
Міністерства освіти і науки України;
секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти Національної академії
педагогічних наук України

«ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ»

*Збірник тез доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
(22–24 травня)*

Редакційна колегія

Цьось А. В. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, головний редактор)

Фізичне виховання і спорт

- Андрійчук О. Я.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, заступник головного редактора);
- Альошина А. І.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);
- Балько С.** – доктор філософії (університет імені Яна Евангеліста Пуркіне в Усті-над-Лабем, Чехія);
- Бергер Ю.** – доктор габілітований, надзвичайний професор, (Державна вища школа імені Папи Римського Івана Павла II м. Бяла-Подляска, Польща);
- Вонцік Я.** – доктор габілітований, професор (Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Польща);
- Давидов В. Ю.** – доктор біологічних наук, професор (Поліський державний університет, Пінськ, Білорусь);
- Єдинак Г. А.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);
- Кутек Т.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, Україна);
- Ніколаєва А.** – доктор філософії (Університет Фракії, медичний факультет, Фракія, Болгарія);
- Павлова Ю.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);
- Перрі Д.** – доктор філософії, професор (Університет Лідса, Велика Британія);
- Ровний А.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна);
- Томенко О. А.** – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Суми, Україна);
- Фернандес-Труан Я.К.** доктор філософії (Університет Пабло де Олавіде, Севілья, Іспанія);
- Індика С. Я.** – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, відповідальний секретар).

Педагогічні науки

- Белікова Н. О.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна, заступник головного редактора);
- Блекінг Д.** – доктор історичних наук, професор (Університет Фрайбурга, Фрайбург, Німеччина);
- Вільчковський Е. С.** – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);
- Галаманжук Л.** – доктор педагогічних наук, професор (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільський, Україна);
- Гусак П. М.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);
- Джеральд Д.** – доктор філософії, професор (Мерілендський університет, Коледж-Парк, США);
- Завидівська Н. Н.** – доктор педагогічних наук, доцент (Львівський державний університет фізичної культури, Львів, Україна);
- Зускова К.** – доктор педагогіки, доцент (Університет Павла Йозефа Шафаріка, Кошице, Словаччина);
- Кондаков В. Л.** – доктор педагогічних наук, професор (Белгородський державний університет, Белгород, Росія);
- Малліару М.** – доктор філософії (Грецький відкритий університет, Патри, Греція);
- Малолєпши Е.** – доктор габілітований, професор (Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Польща);
- Мулик К.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна);
- Пріма Р. М.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);
- Смолюк І. О.** – доктор педагогічних наук, професор (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна);
- Фіріка Ж.** – доктор філософії (Університет Тімішоара, Румунія);
- Фратріц Ф.** – доктор філософії, професор (Об'єднаний університет Ніколи Тесла, факультет спорту, Белград, Сербія);
- Юнгер Я.** – доктор педагогіки, професор (Університет Павла Йозефа Шафаріка, Кошице, Словаччина)

Фізична активність і якість життя людини [Текст] : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. (22–24 трав. Ф 50 2018 р.) / уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – 88 с.

Збірник містить наукові роботи учасників II Міжнародної науково-практичної конференції. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямку теоретичних та практичних аспектів обґрунтування місця і значення фізичної активності в поліпшенні якості життя людини.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

УДК 796.011.1(063)
ББК 75.0я431

© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018

© Цьось А. В., Індика С. Я. (укладання), 2018

ТРАНСФОРМАЦІЯ РИТУАЛЬНО-ОБРЯДОВИХ РУХОВИХ ДІЙ У НАРОДНІ ІГРИ

Сергій Мудрик¹, Ірина Кліш², Едуард Навроцький³, Андрій Гаврилюк⁴

¹ Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я і фізичної культури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, vovchusko08@ukr.net

² Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я і фізичної культури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

³ Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я і фізичної культури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

⁴ Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри здоров'я і фізичної культури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Вступ. У прадавні часи людина була нерозривно пов'язана з силами природи. За допомогою магічних ритуально-обрядових рухових дій вона намагалась вплинути на ці сили та підпорядкувати їх до свого способу життя (праця на землі, полювання, рукоділля, військові події тощо). З часом такі рухові дії поступово перебудовувалися у народні ігри. Багато з них у прихованому вигляді зберегли рухові дії, у яких прослідковується світогляд давніх слов'ян. Але, як життя людини впливало на появу, розвиток, становлення і збереження народних рухливих ігор у соціокультурному просторі, та як саме ритуально-обрядові рухові дії трансформувалися у народні ігри ніким не розглядалося.

Методи дослідження: порівняння та аналіз ритуально-обрядових рухових дій давніх слов'ян з народними іграми.

Результати дослідження. Дослідження показує, що на гру звертають увагу вчені багатьох наук. Але, на народні ігри, світобачення у них та трансформацію з ритуально-обрядових рухових дій у народні ігри взагалі не розглядається. В основному гра подається як чинник оздоровчого та розумового розвитку, як необхідність поповнення рухового досвіду підростаючого покоління. Про окремі аспекти народної гри говориться у працях О. Воропая (1993), А. В. Цьося (1994), В. Ф. Давидюка (1997), О. Л. Івановської (2002), В. Скуратівського (1987, 1992, 1993, 1994, 2003), Л. Волошко (2007), О. Черьомухіної (2008). А саме, описують ритуально-ігрові дійства за допомогою яких здійснюється процес прилучення людини до культурної спадщини українського народу.

У минулому майже всі ритуально-обрядові ігри супроводжувались магічними дійствами. Для прикладу так звана гра-забава «Кривий танець», яким нашими предками майже завжди розпочиналися весняні ритуально-обрядові ігрові дійства (діти трикутником на певній відстані один від одного сидять на траві а дівчата ланцюжком бігають поміж ними). У такому дійстві криється глибокий зміст бачення світу, що може вказувати (діти) на божественний принцип триєдності світу (великі або малі триглави), а саме: наявність головних богів Великого Триглава – Сварог, Перун і Світовид, суть яких полягає у взаємодії субстанцій Яви, Прави і Нави; наявність вшанування Богині Мокоши (Мокоша пряде нитку життя), діти символізують веретено; наявність Великого Триглаву Часу – Род, Рожаниця, Лада (річний календар давніх українців), які протегують певним періодам року – Весни, Осені, Зими (Мифы народов мира: Энциклопедия. В 2-ух т. М.: «Сов. Энциклопедия», 1980. Т.1. 672 с. 1982. Т.2. 720 с.). За допомогою руху людина минулого намагалась розбудити, зміцнити і розвинути себе, вплинути на природні явища, корисні й потрібні їй, а також нейтралізувати ворожі і шкідливі. В такому русі реальне зливалось з фантастичним.

Висновки. В епоху язичництва ритуально-ігрові дійства були невід'ємною складовою частиною в житті людини. Багато старовини у рухових діях трансформувалися і збереглися в народних іграх і забавах («Мара», «Відьма», «Дідух», «Леля», «Проводи русалок», «Сіяння маку», «Огірочки», «Горошок»), що ведуть нас до початку зародку народної ігрової творчості.